

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

02. december 2011 • J.nr.: NMK-132-00367 (tidl. MKN-130-01108) • Ref.: BECOR/KAGRA

AFGØRELSE **i sag om miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven**

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 12¹.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Thisted Kommunes afgørelse af 29. september 2010 om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget Ydbyvej 34, 7770 Vestervig, med følgende ændringer:

Vilkår nr. 14 ændres til:

"Der skal foderoptimeres i slagtesvinestaldene, svarende til en fodersammensætning på 148 gram råprotein pr. FE ved 2,85 FE pr. kg tilvækst. Der må maksimalt tildeles 4,3 gram P pr. FE. Dokumentationen herfor skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder. Det kan f.eks. være effektivitetskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller afregninger fra slagteri."

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

² Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Afgørelsen er påklaget til Miljøklagenævnet af Det Økologiske Råd (DØR).

Sagen er pr. 1. januar 2011 overført til Natur- og Miljøklagenævnet³.

Klager har i klagen anført, at husdyrbruget ikke lever op til Bedste Tilgængelige Teknik (BAT), da Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak ikke er overholdt. Disse var for søer og smågrise i udkast til høring på tidspunktet for klagen, mens værdierne for slagtesvin var endeligt offentliggjort.

Sagens oplysninger

Der er søgt om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget fra 235 årssøer, 5715 slagtesvin (30-102 kg) og 5.800 smågrise (7,2-30 kg), svarende til i alt 228,20 dyreenheder (DE), til 245 årssøer, 7.198 slagtesvin (30-106 kg) og 7.300 smågrise (7,2-30 kg), svarende til i alt 289,93 DE.

Farestalden er indrettet med kassestier med delvist spaltegulv, og løbe- og drægtighedsstalden er indrettet til individuel opstaldning med delvist spaltegulv. Smågrisestalden er etableret som toklimastald med delvist spaltegulv og de to slagtesvinestalde er etableret med drænet gulv + spalter (33/67).

Der bygges ikke nyt på ejendommen. Hele udvidelsen sker i eksisterende bygninger.

Der er desuden tre gyllebeholdere på ejendommen.

BAT

Der er som BAT-tiltag (Bedste Tilgængelige Teknik) valgt at lave foderkorrektion ved at benytte foder med 149 gram råprotein pr. FE (Foderenhed) og 4,3 gram P pr. FE.

Af miljøgodkendelsen fremgår bl.a. følgende om BAT:

Vilkår:

14. Der anvendes fodringsmæssige tiltag for at sænke kvælstof- og fosforindholdet i den producerede gylle fra slagtesvinene. I nedenstående tabel ses, hvilke afvigelser fra normniveau, der er anvendt.

	Slagtesvin	
	Gram råprotein pr. FE	Gram P pr. FE
Norm	157,6	4,5
Ansøgt	149,0	4,3

Tabel 4. Indhold af råprotein og fosfor i foder til slagtesvin.

Dokumentationen herfor skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder. Det kan f.eks. være effektivitetskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller afregninger fra slagteri.

63. Der anvendes et lavere niveau af råprotein i foderet til slagtesvinene, der begrænser indholdet af kvælstof i gyllen og dermed ammoniakemissionen (vilkår nr. 14).

Foderoplysninger

Der er på ansøgningstidspunktet pålagt ejendommen mindre restriktioner i forhold til fodring. Disse er justeret i forhold til de nyeste minimums normer. Der anvendes hjemmeblandet foder indeholdende fytase og et fosfor- og råprotein indhold indenfor de vejledende niveauer i BAT- foder (jf. BREF). For at opfylde kravet om reduktion af ammoniakudledningen for udvidelsen, anvendes nedsat indhold af protein og fosforindhold til slagtesvinene - 149 gram råprotein pr. FE og 4,30 gram P pr. Fe for slagtesvin.

³ Jf. lov nr. 484 af 11. maj 2010 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love samt lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet som ændret ved lov nr. 1608 af 22. december 2010

Nye oplysninger under nævnsbehandlingen

Natur- og Miljøklagenævnet har undervejs i sagsbehandlingen været i dialog med ansøgers konsulent, Jørgen Røhrmann fra LandboThy med henblik på at få det ansøgte projekt til at være i overensstemmelse med kravet om BAT. Kravet om BAT betragtes som opfyldt, såfremt ammoniakemissionen ikke overskrider Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier.

Jørgen Røhrmann har på ansøgers vegne i den forbindelse tilkendegivet overfor nævnet, at ansøger vil foretage følgende ændringer i det ansøgte projekt:

Råprotein i foderet sænkes til 148 gram pr. FE ved 2,85 FE pr. kg tilvækst.

Jørgen Røhrmann har via modelberegning i ansøgningskemaet dokumenteret, at dette vil sænke ammoniakemissionen fra slagtesvinestaldene til et niveau svarende til Miljøstyrelsens emissionsgrænseværdi.

Natur - og Miljøklagenævnets bemærkninger om retsgrundlaget

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 12 og forudsætter en godkendelse af det samlede husdyrbrug inkl. bedriftens arealer, jf. lovens § 12, stk. 2, og § 103, stk. 2.

Kravet om anvendelse af BAT

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af bl.a. en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Kommunen skal endvidere efter husdyrbruglovens § 23, nr. 1, varetage hensynet til anvendelse af BAT ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11 eller § 12.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i det såkaldte IPPC-direktiv⁴. I direktivets artikel 2, nr. 12, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som:

"det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed"

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse og i forhold til, om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT skal gennemføres i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt for den pågældende branche eller industrigren, jf. direktivets artikel 2, nr. 12.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af teknologi og produktionsmetoder, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i form af en redegørelse bl.a. med dokumentation for, i hvilket omfang husdyrbruget anvender BAT til reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg og udvaskningen af nitrat, samt oplysninger om hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes, jf. pkt. G, nr. 28.

⁴ Direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (kodificeret udgave).

Det følger af nævnets praksis, at kommunen i sager om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal anvende Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)"⁵ ved vurderingen af, om det ansøgte lever op til kravet om anvendelse af BAT. Vejledningen anviser en metode til fastsættelse af en ammoniakemissionsgrænseværdi for husdyrbrugets samlede anlæg.

Ved en samlet ny godkendelse, jf. husdyrbruglovens § 103, stk. 2, gælder kravet om anvendelse af BAT for både nye og eksisterende stalde. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der dog efter lovens forarbejder fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en ændring eller udvidelse. I forhold til eksisterende anlæg anføres følgende i Miljøstyrelsens introduktion til de vejledende emissionsgrænseværdier⁶:

"På den baggrund skal godkendelsesmyndigheden ud fra proportionalitetsmæssige betragtninger foretage en konkret og individuel vurdering af, hvad der objektivt set kan lade sig gøre i de eksisterende dele af anlægget inden for de led i produktionskæden, som indgår i fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Godkendelsesmyndigheden bør i den forbindelse anvende de principper, som anvendes ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Herefter bør der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, hvorefter ansøger i overensstemmelse med bemærkningerne i afsnit 4.2, har frit valg på hele anlægget."

Det bemærkes, at vurderingen af, om BAT-kravet i husdyrbrugloven er opfyldt, er uafhængig af, om beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

Natur – og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Anvendelse af BAT i det ansøgte projekt

Det følger af nævnets praksis, at Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" i sager efter husdyrbruglovens § 12 skal anvendes ved vurderingen af, om ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg begrænses mest muligt ved anvendelse af BAT.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge vejledningen udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

De vejledende emissionsgrænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning varierer alt efter om den pågældende produktion af dyr i det ansøgte projekt, for hvilken emissionsgrænseværdien skal fastsættes, er placeret i en ny del af anlægget eller i en eksisterende del af anlægget, som ikke gennemgribende reoveres.

Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at løbe- og drægtighedsstalden der laves om til farestald og smågrisestalden der laves om til poltestald, begge skal betragtes som eksisterende stalde, der ikke reoveres gennemgribende. Det er kun inventaret, der ændres. Gulvprofilen ændres ikke, og der ændres ikke på gyllesystemet.

Efter nævnets beregninger må ammoniakemissionen fra produktionen af søer, slagtesvin og smågrise, der ifølge det ansøgte vil foregå i de eksisterende dele af anlægget, ikke overstige 4.260 kg N/år.

⁵ "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

⁶ "Introduktion til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

Da udvidelsen sker udelukkende i eksisterende stalde, må emissionen fra det samlede anlæg derfor ikke overstige i alt 4.260 kg N/år.

Anvendelsen af de i ansøgningen anførte teknikker og den forudsatte placering af produktionen i de enkelte staldafsnit vil medføre en ammoniakemission fra det samlede anlæg på i alt 4.610,97 kg N/år.

Da ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt er væsentligt større end den vejledende emissionsgrænseværdi tillader – og da der ikke er påvist omstændigheder, der giver grundlag for at fravige grænseværdien – lever det ansøgte projekt som udgangspunkt ikke op til husdyrbruglovens krav om, at ansøger skal begrænse ammoniakemissionen fra anlægget mest muligt ved anvendelse af BAT.

Nævnet har herefter overvejet, om det forhold, at Miljøstyrelsens vejledning endnu ikke var offentliggjort for *søer og smågrise*, da kommunen traf afgørelse om miljøgodkendelse, kan føre til, at den beregnede emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg på 4.610,97 kg N/år skal fraviges.

Nævnet vurderer, at husdyrbruglovens krav om begrænsning af ammoniakemission fra søer og smågrise på husdyrbruget ved anvendelse af BAT er opfyldt, hvis det ansøgte projekt for disse dyretyper overholder nævnets tidligere praksis herom.

Det følger af nævnets tidligere praksis, at en ammoniakemission fra en eksisterende smågrise og sostald, der svarer til en indretning med delvist spaltegulv, ville være blevet anset for at opfylde kravet om anvendelse af BAT. Nævnet ville i overensstemmelse hermed have fundet, at de valgte staldsystemer i det ansøgte projekt for så vidt angår smågrise og søer medfører en tilsvarende eller mindre ammoniakemission.

Eftersom Miljøstyrelsens vejledning for *slagtesvin* var offentliggjort, da kommunen traf afgørelse om miljøgodkendelse, finder nævnet, at den del af ammoniakfordampningen, der stammer fra slagtesvine, bør overholde Miljøstyrelsens emissionsgrænseværdier.

Efter nævnets beregning må ammoniakemissionen fra slagtesvineproduktionen alene ikke overstige 3.088 kg N/år. I ansøgte projekt udgør ammoniakemissionen fra slagtesvine 3.282 kg N/år. Da ammoniakemissionen fra det ansøgte projekts slagtesvineproduktion er væsentligt større end den vejledende emissionsværdi tillader, indgik nævnet i dialog med ansøgers konsulent med henblik på tilretning af projektet.

Ansøgers konsulent har under sagens behandling i Natur- og Miljøklagenævnet tilkendegivet, at ansøger ville foretage følgende ændringer i det ansøgte projekt:

Råprotein i foderet sænkes til 148 gram pr. FE ved 2,85 FE pr. kg tilvækst.

Ud fra modelberegninger i ansøgningskemaet, som ansøgers konsulent har tilsendt, vil det ansøgte projekt med disse ændringer medføre en faktisk ammoniakemission fra slagtesvineproduktionen på i alt 3.088 kg N/år.

Idet den faktiske emission herefter ikke overskrider den vejledende emissionsgrænseværdi fastsat for slagtesvinestalden, finder nævnet i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning, at det ansøgte projekt med de af ansøger tilkendegivne ændringer overholder husdyrbruglovens krav om at begrænse ammoniakemission fra staldanlæggene ved anvendelse af BAT.

Natur- og Miljøklagenævnet finder, at godkendelsens vilkår 14 omhandlende foderets indhold af råprotein og fosfor må ændres i overensstemmelse med ovenstående til:

Der skal foderoptimeres i slagtesvinestaldene, svarende til en fodersammensætning på 148 gram råprotein pr. FE ved 2,85 FE pr. kg tilvækst. Der må maksimalt tildeles 4,3 gram P pr. FE. Dokumentation herfor skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder. Det kan f.eks. være effektivtetskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller afregninger fra slagteri.

På denne baggrund stadfæster Natur- og Miljøklagenævnet Thisted Kommunes afgørelse af 29. september 2010 om miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen Ydbyvej 34, 7770 Vestervig.

Ulrich Stigaard Jensen
Ankechef

/

Karen Guldborg Rasmussen
Fuldmægtig

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

Jørgen Røhrmann, Landbo Thy, jr@landbothy.dk

Det Økologiske Råd, info@ecocouncil.dk

Thisted Kommune, thistedkommune@thisted.dk

og pr. brev til:

Claus Stephansen, Ydbyvej 34, 7770 Vestervig